

Saarna Karjasillan kirkossa 14.su helluntaista, (Matt 5:43-48) 9.9.2017

Täydellisiä suorituksia - sitäkö Jumala meiltä odottaa? Citius, altius, fortius, nopeammin, korkeammalle, voimakkaammin, näin kuuluu tunnettu olympialiikkeen motto. Mutta eihän urheilijakaan saavuta täydellisyyttä. Jos korkeushyppääjä jonakin päivänä yltää maailmanennätykseen, niin jo huomenna hän on entinen maailmanmestari. ”Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.” Jeesuksen täydellisyysvaatimus tyrmää kuulijansa.

Jeesuksen vuorisaarna, johon päivän teksti sisältyy, on joukkojen ihailemaa julistusta. Kun sitten tulee kyse vaatimusten täyttämisestä omalla kohdalla, alkavat vaikeudet.

Ei ihme, että kirkon historiassa on toistamiseen kysytty, onko vuorisaarnan vaatimuksia ylipäänsä tarkoitettu täytettäviksi?

Vastauksiakin löytyy. Yhtäällä on nähty, että vuorisaarnan tehtäväksi jää osoittaa lain täyttämisen mahdottomuus ja siten saattaa kuulija tietoiseksi Jumalan armon tarpeesta. Toisaalla on painotettu, että vuorisaarnan vaatimukset on tarkoitettu noudatettaviksi, mutta kirjaimellisina ne koskevat vain marginaaliryhmiä, kuten luostariyhteisöjä, jotka eristäytyvät yhteiskunnallisesta elämästä.

Historia tuntee esimerkkejä yhteisöistä, jotka ovat pyrkineet soveltamaan vuorisaarnan ohjeita kirjaimellisesti käytäntöön. Tahtoen tai tahtomattaan ne ovat ajautuneet järjestäytyneen yhteiskunnan ulkopuolelle.

Reformaation merkkivuonna voinee esimerkkinä mainita uskonpuhdistusajan ääriliikkeet. Luther haukkui niiden edustajia hurmahengiksi. Vuorisaarnaan vedoten ne eivät hyväksyneet yhteiskunnallista tuomiovaltaa, asepalvelusta eivätkä valan vannomista.

Näiden rakennuspuiden varaan pystytetyt maanpäälliset jumalanvaltakunnat ovat jääneet piskuisten laumojen kummajaisiksi. Ennen pitkää ne ovat kaatuneet utopistiseen idealismiin, omaan mahdottomuuteensa.

Miten sitten Luther tulkitsee Jeesuksen vuorisaarnaa? Sitäkin sopii kysyä reformaation merkkivuonna. Paljossa juuri vuorisaarnaan tukeutuen hän kehitteli opin kahdesta hallintovallasta, hengellisestä ja maallisesta.

Hän opettaa, että kristitty elää samanaikaisesti sekä hengellisen että maallisen hallintovallan eli regimentin piirissä. Hengellisellä alueella hänen tulee totella jokaista vuorisaarnan kehotusta. Sen sijaan maallisen regimentin alueella, kun kristitty toimii esimerkiksi tuomarina tai sotilaana, hänen tulee tarvittaessa voimakeinoja käyttäen puolustaa yhteiskunnallista järjestystä, lakia ja oikeutta kaikkea pahaa vastaan. Lutherin mukaan vuorisaarnan ohjeet eivät siis sellaisenaan päde yhteiskunnallisessa elämässä. Erityisesti Roomalaiskirjeen 13.:nteen lukuun tukeutuen hän kuitenkin lisää, että yhteiskunnallisissakin asioissa tulee totella enemmän Jumalaa kuin ihmistä.

Luterilaisuuden historia osoittaa, että aika ajoin esivaltaa on toteltu sokeasti. Jumalan tahtoa ei ole aina kuunneltu.

Jälkikäteen on kysely, missä määrin Hitlerin valtaan nousua helpotti se, että Saksan luterilaiset kristityt olivat väärällä tavalla sisäistäneet opin kahdesta hallintavallasta.

Maallista esivaltaa oli opittu tottelemaan ja kunnioittamaan äärimmäisyyksiin saakka. On mustavalkoista jälkiviisautta ja monien eri tekijöiden sivuuttamista syyttää natsismin noususta yksin regimenttioppia. Oma merkityksensä sillä on kuitenkin ollut.

Luterilaisuuden piiristä löytyy toisen maailmansodan ajalta myös toisenlaisia esimerkkejä. Saksan miehittämässä Norjassa luterilaiset papit, harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta, kieltäytyivät yhteistyöstä natsien kanssa. He vastustivat rohkeasti turmeltunutta esivaltaa. He jättivät virkapaikkansa, koska Norjan kirkko oli valjastettu fasistisen propagandan välineeksi. Pappettaan he eivät jättäneet. Virkoihinsa he palasivat vasta miehittäjien lähdettyä.

Tunnetuin saksalainen Hitlerin valtaa julkisesti vastustanut luterilainen pappi lienee Dietrich Bonnhoeffer. Hänet hirtettiin Flossenbürgin keskitysleirillä huhtikuussa vuonna 1945, vain kuukausi ennen Saksan antautumista. Rakastettu virsi 600, Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan, pohjautuu hänen toivontäyteiseen uuden vuoden tervehdykseensä vuodelta 1944.

Lähihistoriasta löytyy esimerkkejä saavutuksista, kun on johdonmukaisesti edetty vuorisaarnan hengen mukaisella väkivallattoman vastarinnan tiellä. Jälkipolvet kiittävät amerikkalaista ihmisoikeustaistelijaa, baptistipappi Martin Luther Kingiä ja Intian vapaussankaria Mahatma Gandhia. Gandhi oli hindu. Kuitenkin Jeesuksen vuorisaarna oli hänen innoittajansa väkivallattoman ohjelman luomisessa.

Lienevät hekin olleet liian hyviä ihmisiä tälle maailmalle. Molemmat rauhanmiehet surmattiin. Heidän työnsä hedelmät kuitenkin elävät.

Vuorisaarna on siis innoittanut rakkaudellisia yhteiskunnallisia tekoja. Kuitenkin voimme aiheellisesti kysyä, olisiko väkivallaton vastarinta purrut hirmuhallitsijoihin, kuten Staliniin tai Hitleriin.

On myös kysyttävä, onko vuorisaarna ylipäänsä tarkoitettu ohjelmalliseksi julistukseksi vai onko sillä jokin muu tehtävä?

Onhan niin, että erilaisia ohjelmia voidaan täydellisesti toteuttaa vain rangaistuksen uhalla tai ei lainkaan. Rakkaudesta voimme puhua vain sitaateissa, jos rakkauden ohjelman toteutus vaatii pakkokeinoja.

Mestariimme ei julista voimakeinoin toteutettavaa rakkauden ohjelmaa. Hän ei ylipäänsä rakentanut yhteiskunnallista ohjelmaa. Hän ei ollut kristillisen eikä minkään muunkaan suunnan poliitikko saati ohjelmanjulistaja.

Hän saarnaa Jumalan rakkautta, joka tulee ilmi hänessä, hänen sanoissaan ja teoissaan. Kun Jumalan rakkaus saa koskettaa, kivisydämet särkyvät.

”Sydän kun auki on, sinne Jeesus tekee asunnon”. Näin lauletaan ripareilta tutussa Nuorten veisussa.

Rakkaus saa aikaan sydämen vallankumouksen.

”Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen isänne on täydellinen”. Mitä lopulta on se täydellisyys, josta Jeesus puhuu. Eiköhän se ole täydellistä yhteyttä Kristukseen ja täydellistä osallisuutta Jumalan lahjoista. Tällöin myös rakkauden teot, joihin meitä kehoitetaan, ovat viime kädessä Jumalan tekoja. Ne eivät ole omiamme. Rakkauden teot ovat Jumalan tekoja. Vuorisaarnassa tämä ajatus tarkentuu, kun Jeesus sanoo seuraajilleen: ”Te olette maan suola ... te olette maailman valo”. Oppilaat eivät loista omaa valoaan. He loistavat taivaan valoa. He ovat suolana maailmassa, koska he tekevät Lähettäjänsä tekoja.

Mitä ovat ne Lähettäjän teot, joita meitä kehoitetaan tekemään? Löytyykö teoille yhteinen nimittäjä? Kun hapuillen etsimme vastausta, voimme muistella, keitä Jeesus vuorisaarnassa julistaa autuaiksi. He ovat ihmisiä, jotka ikävöivät. He ovat erehtyviä, epäonnistuvia ja järkkäviä ihmisiä. Heillä on omakohtainen kokemus: en riitä itselleni. Tarvitsen Korkeamman apua. Omiin rajoihin törmääminen on tehnyt elämästä rukousta. Toivo on löytynyt yhteydessä Jumalaan. Usko häneen, jolle kuolleetkin elävät, on antanut elämälle mielen ja tarkoituksen.

He ovat kuulleet ilosanoman ja ottaneet sen vastaan. He ovat autuaita, siunattuja, onnellisia. Näille ikävöiville Mestari sanoo: ”Te olette maan suola ... te olette maailman valo”. Tätä taustaa vasten alkaa hahmottua, että Lähettäjän teot, joita meitä tänään kehoitetaan tekemään, eivät välttämättä ole suureellisia. Ne ovat maanläheisiä arjen tekoja kodeissa ja työpaikoilla. Yhteinen nimittäjäkin löytyy. Ne ovat tekoja, jotka heijastavat Taivaan Isän valoa ja rakkautta. Teot ovat välittämistä.

Pienetkin eleet ovat toivon merkkejä maailmassa, jossa kokonaiset ihmisryhmät ja kansakunnat eristäytyvät toisistaan. Johtajat pullistelevat egoaan ja uhoavat vallalla ja voimalla ikään kuin elämä kaikessa monimuotoisuudessaan olisi heidän omaisuuttaan ja ohjauksessa.

Jos elämämme perusta on omien ponnisteluemme varassa, jääme tyhjän päälle, kun vaikeudet yllättävät. Mutta jos uskallamme heittäytyä Jumalan turviin, on elämällämme kallioperusta. Se ei rakennu nopeasti vaihtuvien suhdanteiden, ei köyhyyden eikä rikkauden varaan.

Kun emme voi pakottaa itseämme rakastamaan, jäljelle jää Kristuksen rakkauteen katsominen. Hän antoi itsensä maailman elämän puolesta. Hän sanoo: ”Minä olen elämän leipä.” Jumalan leipä on se joka tulee taivaasta ja antaa maailmalle elämän”. Nämä Jeesuksen sanat viestivät Jumalan osallisuudesta meidän elämäämme.

Osallisuus kertoo Jumalan läsnäolosta tässä kärsivässä maailmassa. Osallisuus kertoo välittämisestä. Jumala on välittänyt ja välittää meidän elämästämme. Hän on sovittanut meidän syntimme Golgatalla. Monen kokemus on, että osallisuus tästä Jumalan sovitustyöstä eheyttää sisäisesti, vaikka ulkonaiset olosuhteet eivät muuttuisi. Osallisuus eheyttää, vaikka sairaudet eivät paranisi, taloudellinen ahdinko ei hellittäisi eivätkä ihmissuhteet korjautuisi.

Jumala osallistuu elämäämme myös siten, että hän käyttää meitä oman työnsä välineenä. Hänellä on meidän kätemme ja jalkamme. Hänellä on myös päämme ja sydämemme.

Jumalan armahtamat palaavat yhä uudelleen kaiken rakkauden lähteelle. Jumalan voimasta voimme välittää niistäkin, joiden kanssa ystävyys ei luonnista, olivat he sitten lähellä tai kaukana. Rakastamisen ja ihmisenä elämisen vaikeudet pysyvät, mutta luottamus armolliseen Jumalaan antaa uuteen päivään uudet voimat.